

Nr 137.

Av herr **Ström m. fl.**, om förhöjt anslag till kapitalökning för lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.

I det bostadssociala program, som den bostadssociala utredningen efter verkställda undersökningar av bostadsförhållandena i fråga om mindre bemedlade, barnrika familjer m. fl. gjort upp, beräknas att bostadsbehovet icke kan på ett tillfredsställande sätt tillgodoses för cirka 20,000 barnrika familjer i städer och stadsliknande samhällen utan det allmännas hjälp. För detta ändamål krävdes en nyproduktion av bostäder, som voro lämpliga för ändamålet, till ett sammanlagt värde av uppskattningsvis 200,000,000 kronor. För denna produktion borde enligt beräkningarna staten bereda lån till ett beräknat belopp av 90,000,000 kronor. För budgetåret 1935/1936 anvisades därför 10,000,000 kronor till lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer. Detta var alltså endast $\frac{1}{20}$ av det belopp, som beräknats att staten skulle utlåna för att fullfölja programmet.

Till följd av att regeringens kungörelser angående dessa lån utkom så sent som i september kunde naturligtvis inget större antal ansökningar inkomma under år 1935. Däremot är det känt, att stadfullmäktige i ett stort antal städer nu dels förberett, dels beslutat angående uppförande och understöd till uppförande av sådana bostäder. Detta framgår också av svaren på den cirkulärskrivelse som statens byggnadslånebyrå utsänt den 14 november 1935 till vederbörande kommunala förmedlingsorgan — drätselkammare, köpingsnämnder, municipal- eller kommunalnämnder — i 114 städer, 45 köpingar, 221 municipalsamhällen och 142 kommuner rymmande tätare bebyggda samhällen, med förfrågan huruvida och i vilken omfattning ansökningar om bostadsanskaffningslån och familjebidrag för löpande och nästkommande budgetår vore att emotse. Svaren å denna förfrågan framgår av följande tabell:

	Antal svar	A v s v a r e n ä r o		
		jakande med angivande av belopp	ej nekande men utan angivande av belopp (ut- redning pågår)	helt nekande
Städer.....	74	48	14	12
Köpingar	16	1	7	8
Municipalsamhällen	74	2	12	60
Andra samhällen.....	66	6	7	53
Summa	230	57	40	133

De i de jakande svaren beräknade beloppen framgå av följande uppställning:

	Beräknat belopp bostadsansaffningslån för budgetåret		Beräknat belopp familjebidrag för budgetåret	
	1935/1936 kronor	1936/1937 kronor	1935/1936 kronor	1936/1937 kronor
Städer	10,168,860	7,138,500	87,850	963,570
Köpingar	5,000	10,000	—	—
Municipalsamhällen	149,000	—	—	10,500
Andra orter.....	290,000	65,000	500	15,000
Summa	10,612,860	7,213,500	88,350	989,070

Byrån yttrar i anslutning till dessa undersökningsresultat, att det synes kunna antagas, att de för innevarande budgetår tillgängliga medlen för bostadsansaffningslån komme att under budgetårets lopp disponeras genom preliminära beslut av byrån.

Vidkommande medelsbehovet för nästa budgetår anser byrån den omständigheten, att 57 orter av 522 tillfrågade redan så lång tid i förväg beräknat ett belopp av över 7,000,000 kronor, häntyda på att ansökningar till ett sammanlagt avsevärt större belopp kunde förväntas inkomma. Därvidlag anför byrån följande.

I vad mån inkommande ansökningar med hänsyn till behov och beskaffenhet kunde påräkna bifall, läte sig icke med större grad av säkerhet ännu bedöma. Byrån ville emellertid erinra om den i förevarande sammanhang betydelsefulla omständigheten, att kommunen jämlikt gällande bestämmelser hade att i samband med förevarande låneförmedling påtaga sig visst ekonomiskt ansvar beträffande hyresbetalningen, jämte det att kommunen hade att gratis upplåta tomtmark. I och med dessa förutsättningar minskades uppenbarligen risken av utlåningen icke oväsentligt för statens del. Man syntes sålunda kunna utgå ifrån att avslag å i övrigt tillfredsställande låneansökningar i regel icke behövde föranledas ur risksynpunkt.

I avsaknad av säkrare, på erfarenhet grundade hållpunkter för bedömande av medelsbehovet hade byrån, med utgångspunkt från det av riksdagen för löpande budgetår anvisade beloppet av 10,000,000 kronor, vilket syntes komma att disponeras, uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till förslagsvis 15,000,000 kronor.

Därvid hade byrån beaktat, att detta belopp kunde komma att göras till föremål för dispositioner ännu så sent som till utgången av juni månad 1937. Den därav föranledda byggnadsverksamheten skulle vid sådana beslut komma att äga rum så långt fram i tiden som under budgetåret 1937/1938. Beloppet syntes enligt den av bostadssociala utredningen uppgjorda planen i allt fall icke förslå för ändamålet under nämnda budgetår utan påkalla förstärkning genom beslut av 1937 års riksdag.

Utgående från att det är ett mycket stort samhällsintresse att så fort som möjligt ordna bostadsfrågan för dessa familjer, anse vi att det av byrån och regeringen föreslagna beloppet till denna lånefond är för lågt beräknat om det program som bostadssociala utredningen framfört skall kunna förverkligas under de närmaste åren. Det ligger en stor fara i ett dröjsmål som medför att

omkring 60,000 barn, om man räknar så lågt som 3 per varje familj, skola tvingas att växa upp i bostäder som icke ger dem hälsans färger på kinderna, utan dödens märke på deras pannor i form av sjukdomar för hela livet. När statsmakterna nu genom denna omfattande utredning och inrättandet av denna lånefond på allvar tagit itu med missförhållandena, så bör det vara ett statsintresse att stimulera kommunerna så att dessa fullföljer syftet och rensar upp i kåkvarteren. Om detta sker så räcker icke det av regeringen föreslagna beloppet 15,000,000 kronor så synnerligen långt. Med den takten skulle det taga 7—8 år innan dessa hårdast drabbade familjer kunna erhålla människovärdiga bostäder. När nu statens inkomster och ekonomiska ställning så förbättrats att regeringen föreslår en omfattande skuldbetalning och ökning av utgifterna bland annat till militära ändamål vore det enligt vårt förmenande riktigare att forcera lösandet av de barnrika familjernas bostadsfråga. Det intresse som nu visas för nativitetsens höjande borde också förpliktiga till att bättre vårda det uppväxande släktet.

Med hänvisning till det anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att, utöver det av regeringen föreslagna beloppet 15,000,000 kronor, anvisa ytterligare 10,000,000 kronor till kapitalökning för lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer och att detta belopp för budgetåret 1936/1937 alltså fastställes till 25,000,000 kronor.

Stockholm den 17 januari 1936.

Albin Ström.

Torsten Henrikson.

Viktor Herou.

Karl Kilbom.

Verner Karlsson.

Aug. Spångberg.

Arvid Olsson.

Nils Flyg.
